

NR.11
ISSN 0134-2266
1982

TÄHKEKE

Saanud pioneeriks, hakkad sa kohe osa võtma noorte leninlaste marsist. Marss tähendab ühtlast, kindlat sammul edasi liikumist. Seepärast nimetataksegi pioneeride ettevõtmisi noorte leninlaste marsiks. Läheneb kodumaa pidupäev — Nõukogude Liidu moodustamise kuuekümmes aastapäev. Kodumaa tugevus ja ilu on tema rahvaste sõpruses. Sõprus saab tavaliselt alguse kooli- ja pioneeriajal. Uut pioneermarssi võib kutsuda sõprusmarsiks. Marsirajad viivad sind esialgu õpetajate, vanemate, raamatute abil Leningradi ja Moskvasse, Lätimaale ja Ukrainasse, Moldaaviasse ja Kasahstani. Ikka selleks, et suurt kodumaad paremini tundma õppida.

Noorte leninlaste marsil on kindel programm — plaan, tööjuhised. Selle andis pioneeridele komsomol. Programm kohustab sind hästi õppima, tublilt töötama, olema agar ja sõbralik. Noorimad, kolmanda klassi pioneerid, alustavad tõusu pioneerimarsi esimesele astmele. Kuidas? Kõigepealt arutavad pioneerid oma rühmas, mida nad sellel kooliaastal teevad. Hea, kui iga pioneer ütleb oma soovi. Nii koguneb hulk huvitavaid ettepanekuid: kes tahab minna matkale, kes võistelda palli-

Noorte leninlaste marss

Pildistanud TIIT KOHA

mängus, kes käia kolhoosis
tööl, kes õppida tundma
kodumaa kauneid paiku, kes

uurida kodukoha minevikku.
Koos arutatakse, mida plaani
võtta. Seda, mida pioneeri-

rühm saaks teha kooli, kodukoha heaks, leidub igas maakohas ja linnas. Kindlasti on seal park, mänguväljak, mälestusmärk, lasteaed, millest üks võiks olla rühma pideva hoole all. See on vajalik ja kasulik töö, millest tunnevad rõõmu vanemad, nooremad õed ja vennad ning teie ise.

Ka kõige raskema ülesande lahendamine tundub kergena, kui sinu kõrval seisavad head, abivalmis ja tähelepanelikud sõbrad. Seepärast tulebki pioneerirühmas töötada ühiselt, üksteist toetades ja abistades. On keegi eksinud kaaslaste suhtes, tuleb tal oma vigugi tunnistada.

Kui plaanid peetud ja eesmärgid seatud, siis annab pioneerirühm lubaduse, kuidas ta kavatses täita marsi nõudeid. Lubaduse andmine on alati seotud vastutusega. Annad lubaduse, tuleb seda ka täita. Oma sõna pidades kasvatad endas töökuust, otsustavust, püsivust ja julgust. Lubadust saab täita tegutsedes. Tegudeks pakuvad huvitavaid võimalusi marsi viis marsruuti — marsikava, -suunda. Neid tutvustame aga järgmistes «Tähekestes».

Astu oma pioneerirühmaga ikka ühte marsisammu, tee seda kindlalt ja julgelt!

ELJU MARDI

Sille kodu on Harju rajoonis Loo asulas. Hommikuti võtab ta väikese õe käekõrvale ja nii nad kahekesi lähevad. Mööda tuttavat lasteaiateed kõnib tänavu palju koolimütsidega lapsi. Miks see nii on? Ikka sellepärast, et lasteaias kõrvale ehitati väike maja. Sellest sai Loo Algkool. Majja mahub kolm klassitäit lapsi. Ruumi on veel õpetajate toa, saali, jalutusruumi ja riidehoiu jaoks.

Loo asula laste kooli- ja kodutee jäi nelja kilomeetri võrra lühemaks. Ailile ja Meelisele kolmandast klassist meeldib kõige rohkem see, et enam ei pea bussi ootama. Muudkui võta kott ja lippa. Tund aega kauem saab hommikul magada ka. Emadelgi pole muret,

Uus kool

et külm bussiootajaid näpistama kipuks. Ning õpetajatel pole vaja puudumise põhjuseks kirjutada: buss ei tulnud. Taimi, Angelika ja Veiko arvasid, et avarad klassiruumid ja uued pingid teevad meele rõõmsaks nii õpetajatel kui õpilastel. Ja hea tujuga läheb koolitöögi paremini.

Tänavu on Loo Algkooli lapsed õige uhked. 1. septembri õhtul näidati neid

ja uut kooli televiisoris. Esimese klassi lapsed said oma esimese kooliraamatu — aabitsa — kätte haridusminister Elsa Gretškinalt. Algul arvas nii mõnigi, et tema tuleb neile õpetajaks. Ei tulnud. Minister vaatab hoopis, et Eestimaa kõigis koolides õpilased hästi õpiksid ja õpetajad hästi õpetaksid. Loo kooli lapsed lubasid uusi pinke ja klassiruumi hästi hoida. Ja õppetöös hoolsad olla, sest õppimiseks jääb nüüd rohkem aega ka.

VIIVI VARIKSAAR

Pildistanud MATI HIIS

KOOLI SÖÖKLA SEINALE RIPU-
TATI SUUR VALGE RAAMIGA
PILT. PILDIL ON HÄMAR TUBA
JA LAUD, MILLEL KOLM LEIBA.
LAUA JUURES SEISAB NAINE.
NAISE PILK ON MURELIK.
KUI LAPSED LÖUNALE TULID,
KOGUNESID NAD UUE PILDIL
ALLA, VAATASID, NÄITASID JA
ARUTASID:
«KES ON SEE NAINE!»
«EMA!»

LEIB

HARRI JÖGISALU

«EI, VANAEMA.»
«MIKS TA SEAL SEISAB!»
«VALVAB, ET KEEGI LEIBA EI
VÖTAKS.»
«EI, HOOPIS TEMA ISE KÜPSE-
TAS NEED LEIVAD JA OOTAB,
ET LAPSED TULEVAD SÖÖMA!»
«MIKS ON TA SIIS NII TÖSINE!»
«TAHAB ÜTELDA, ET LEIB ON
RASKE TÖÖGA SAADUD JA
KALLIS.»

Illustreerinud JAAN TAMMSAAR

Postmargid aitavad õppida

Mina ja mu kaksikõde Helen polnud veel viieaastasedki, kui isa meile margialbumid kinkis. Alguses hoolitses tema meie kogude eest, sest ta on peres kõige suurem postmargikoguja. Alates esimesest klassist aga saame ise hakkama. Olen isegi Tallinna Noorte Filatelistide Ühingu liige ning käin kaks korda nädalas Pioneeride ja Koolinoorte Palee filateeliaringis. Helen nii usin ei ole. Ta kogub vähem. Ja vanemal vennal Toomal on praegu markide jaoks aega napilt. Ta õpib ülikoolis. Mind huvitavad taimestik ja loomastik. Nende kohta olen saanud Nõukogude Liidu, Mongoolia, Kuuba, Jugoslaavia, Bulgaaria, Liiberia, Poola, Rumeenia, Tšehhoslovakkia ja teiste maade postmarke. Enne kaante vahele sobitamist vaatan kõik margid ükshaaval läbi. See võtab palju aega, sest igal margil on oma lugu. Kõigepealt otsin margi kataloogist üles ja loen,

AGNES JÜRGENSILE jutustas loo postmarkidest
Tallinna 2. Keskkooli Va klassi
õpilane ANDRE HELP
Pildistanud MATI HIIS

mis selle kohta kirjutatud. Siis uurin lisaandmeid entsüklopeediatest. Kui vaja, lähen raamatukokku. Niiviisi saab hästi palju teada. Eriti geograafiast, botaanikast, ajaloost. Koos Heleniga astusime isegi Pioneeride Palee loodusesõprade ringi,

et markidele joonistatud loomi ja linde paremini tunda. Veel on mul üks väike kogu jalgpallist. See on olnud paljudel filateelianäitustel, saanud medaleid ja diplomeid. Kogusin siia kokku margid, kus kujutatakse jalgpalli

ajalugu ja kõiki maailmameistrivõistlusi. Siin on üks väga huvitav mark Brasiilia ja Rootsi meeskonna koostumisest 1978. aastal Argentiinas. Tegelikult need meeskonnad siis omavahel ei mänginud. Ei tea, miks margil nii on. Huvi jalgpalli vastu olen pärinud vist vanaisalt, kes oli meie ühe esimese jalgpallimeeskonna «Meteor» väravavaht. Lisaks kergejõustikule ja ujumisele käin ma jalgpalli mängimas.

Leidsin veel ühe toreda margi. Sellel on kõikide meie liiduvabariikide lipud. See mark on trükitud meie kodumaa 50. sünnipäeva puhul ja mina õppisin siit lipud selgeks. Nüüd on mul juba ka NSV Liidu 60. sünnipäevale pühendatud marke. Tänu nendele oskan igast liiduvabariigist midagi huvitavat rääkida.

Nende kaante vahel tillukeste postmarkide peal on mul suur-suur maailm.

Kuidas hiirepoju magama jäi

JAAN RANNAP

Hiireema piiksus hällilaulu nii kaunisti, kui oskas, aga hiirepoju ei jäänud magama. Hiireema laulis ühe laulu teise järel, aga kui kõik laulud olid otsa saanud ja hiirepoju ikka veel ei tudunud, ütles hiireema:

«Vaata, kui kutsun kassi.»

Kassiema samal ajal äiutas jälle oma last magama. Laulis ja nurrus, kõik laulud olid juba ära nurrutud, aga kassipoeg muudkui jonnis.

«Vaata, kui kutsun koera,» ütles kassiema.

Aga koeramammi kussutas sel ajal hoopis oma kutsikat. Koeramammi muudkui urises ja urises laulda, aga kutsika silm ei läinud kinni. Kui kõik laulud olid otsa saanud, vihastas koeramammi ja ütles:

«Vaata, kui kutsun rebase.»

Aga reinuvaderi-emand hällitas samal ajal oma pisipõnni, kes kohe mitte kuidagi ei tahtnud unele suikuda.

«Vaata, kui kutsun hundi,» ütles reinuvaderi-emand.

Hundiemal jälle oma kutsikaga tegemist: kiiguta teist ja ulu palju tahad, terve mets juba suurt ulgumist täis, aga mitte ei pane silma kinni.

«Vaata, kui kutsun karu,» ütles hundiema.

Aga karu magas koos poegadega suures koopas talveund, nii et magus nohin käis üle metsa.

Kuu tuli hundiperele teatama, et karu magab, tuulehoog vihises rebaseurust läbi ja ütles, et hunt juba une hõlmas, valge pilv lendas üle koerakuudi ja sosistas, et rebasepesas suur vaikus, lumehelbeke tõttas kassile ütlemale, et koeral sügava une tund, kuuselaps kahistas hiireurgu, et kõik kassid juba unenägude maal.

Nii sai ka hiirepoju lõpuks silma kinni.

Üle maa ja metsa käis suur mõnus nohin.

Ja mis sel pikal ja pimedal talveööl muud teha ongi.

Jänese kasukas

Sügisel hakkas jänes pojale uut valget kasukat õmblema. Lubas teha hoopis nägusama kui vana hall vatikuub. Põldudel pressiti põhku pallidesse.

«Emm, anna uut prooviks selga,» palus poeg. «Kalpsan kaema, kuidas töö käib.»

Emä ei andnud.

«Nööbid' vaja veel ette nööriada.»

Kesa kõrval korjati kartuleid. Jänesepojale jälle himu uhkust ajada.

«Emm, luba nüüd. Näitan natuke ennast, vaatan väheke teisi.»

Emä seegi kord vastu.

«Valge vammusega porisele põllule! Kes pärast su piha puhtaks küürib!»

Ühel hommikul hakkas lund sadama. Lõunaks oli maa kinni kaetud. Nüüd tõi emä ise pojale uue kasuka kätte.

«Kihuta, et küll saab!»

Poeg läks ja kihutaski. Kalpsas üle lumise künka, hüppas läbi heleda aru. Tuli tagasi, moka tusast tõllakilt. Keegi polnud uut uhket ülikuube imetlema tõtanud.

«Läksid lähedalt mööda, nagu poleks mind olemaski,» nuuksus jänese-poeg.

Vanajänes muheles:

«Ja mida siis sina oleksid soovinud, loll loomake!»

Tema oli pojast kuus kuud vanem, tema oli, teadagi, tark.

Jahimees ja siug

Udmurdi muinasjutt

Lastele jutustanud ANDRES JAAKSOO

Kord hilissügise õhtul olnud üks jahimees veel kodu poole teel. Pikk päev oli teda väsitanud, ta liikmeist väe ja võimu võtnud, pannud ta südame rooga igatsema. Istuski siis jahimees jääkirmes jõekääru kannule, libistas kasetohust märsi õlalt, võttis sealt koidu ajal küpsetatud kakukese ja tahtis juba keha kinnitama hakata, kui äkki kuulis päris kalda ääres sahinat. Kütt jäi vaatama. Nägi: jääl siugles siug.

Siug tõstis pea ja palus: «Hea inimene, päästa mind jäävangist!» Lahke südamega jahimees võttis siu sõnu kuulda ja päästiski looma jäävangist. Selle peale ütles uss uuesti: «Kallis kaim, olen kondiotsteni külmunud. Soojenda mind väheke!»

Lahke jahimees võttis seekordki siu sõnu kuulda ja pistis ta oma põue. Kui siug oli sooja saanud, sisistas ta sedaviisi: «Sea ennast surema! Kohe suskan sinusse oma mürgihamba!»

«Kuis siis nõnda!» jahmatas jahimees. «Tegin sulle üksnes head, päästsin sind kindlast surmast, aga sina...»

«Mina! Mina tasun head alati kurjaga!» kuulutas külmast pääsenud siug mehe sooja rinna peal.

«Oota nüüd natuke!» kostis selle peale kütt. «Lähme õige edasi ja küsime teisteltki, millega tuleb heategu tasuda. Kui öeldakse, et kurjaga, võid mu surmata, aga kui öeldakse, et heaga, pead mu ellu jätma.»

Siug jäi nõusse ja nad läksid edasi.

Neile tuli vastu lehm. Siug sõnana: «Ole meile kohtunikuks ja ütle, millega tuleb heategu tasuda.»

«Mina tasun ikka heaga,» lausus lehm, «perenaine toidab mind ja mina annan talle vastutasuks piima.»

«Näed nüüd,» kostis kütt. «Sa pead mu ellu jätma!»

«S-s-sugugi mitte,» vastas siug. «Lehm on loll loom. Küsime õige mõne teise käest.»

Ja nad läksid edasi. Neile tuli vastu hobune. Siug sõnana:

«Ole meile kohtunikuks ja ütle, millega tuleb heategu tasuda.»

«Mina tasun ikka heaga,» hirnatas hobune. «Peremees toidab mind ja mina töotan talle vastutasuks.»

«Näed nüüd,» kostis kütt. «Sa pead mu ikka ellu jätma.»

«S-s-seda ei ole,» vastas siug. «Lehm ja hobune on talu tarbeks, kogu aeg inimese kõrval elanud. Sellepärast nad sind kaitsevadki. Lähme õige laande, küsime mõnelt metselajalt, kas pean su surmama või mitte.»

Läksidki laande. Kohtasid metskassi. Siug sõnana: «Ole meile kohtunikuks. See mees päästis mu elu ja mina tahan teda nüüd oma mürgiga surmata. Ütle sina, millega tuleb heategu tasuda.» Kass kissitas puu otsas oma kollaseid silmi ja ütles: «Astuge, armsad asjamehed, lähemale. Olen juba vana ja väeti ning kuulen kaunis kehvasti...»

Kütt astus puu alla, siug sirutas jälle pea mehe põuest välja ja seletas: «See mees päästis mu elu ja mina tahan nüüd oma mürgiga teda...»

Sihuke jutt ei meeldinud kassile karvavõrdki, ajas teine oma küüned kikki, kargas siu selga ja kägistas ta ära.

«Suur tänu sulle,» ütles jahimees. «Sa aitasid mind hädast välja ja ma tahan selle eest heaga tasuda. Tule minuga, hakka mu tares elama, suvel sullepatjadel, talvel ahju peal põõnufama. Liha ja piima peab sul küllaga olema.»

Jahimees võttis kassi õlale, viis ta koju. Sellest ajast peale elabki inimene kassiga suures sõpruses.

Illustreerinud RAIVO JARVI

Klaasissepa poeg

VENDA SÖELSEPP

Illustreerinud EVI VALDOV

Vanaisa tugitool on küljega akna poole. Nii on tal hea lugeda, või kui tahab, aknast välja vaadata.

Täna on vihmane ilm. Veidi aja eest oli ka toas torm, sest Mart tahtis ilmtingimata õue minna, aga vanaisa ei lubanud. Ei tulnud toime vihma ja müristamiseta... Nüüd seisab Mart akna ja vanaisa tooli vahel ja vaatab mossis näoga aknast välja. Vihma sabiseb murule ja torm sakutab puid. «Kas sa oled klaasissepa poeg, et läbi paistad!» küsib äkki vanaisa.

Mart ei oska sellise küsimuse peale esiotsa midagi vastata, taipab aga kohe, mis vanaisa sellega mõtleb ja miks sedasi küsib. Ta astub akna alt valguse eest ära. Siis aga hakkab talle see vanaisa ütlemine kangesti meeldima ja ta küsib omakorda:

«Aga kas siis pagari poeg peaks kogu aeg kerkima ja saia moodi lõhnama!»

Vanaisa mühatab korraks, laseb ajalehe põlvedele langeda ja hakkab Mardiga kaasa mängima. Ta sõnab:

«Noneh, ja bussijuhi poeg peaks muudkui küll ühte, küll teist silma pilgutama ja iga natukese maa tagant seisma jääma ning hõlmad lahti tegema.»

«Hi-hii,» itsitab Mart. «Aga lenduri poeg peaks mürisema ja õhku tõusma ja üle katuste lendama...»

«Noneh. Aga ei tea, kelle poeg see peaks olema, kes vahetevahel poriseb ja susiseb ja jalaväntadega trambib ja isegi huilgab nagu vedurivile! Mis sa arvad, ah?»

«Vedurijuhi poeg!» on Mart hästi terane. Aga märganud vanaisa kavalat pilku, hakkab järsku taipama, et jutt pole ehk mitte ainult vedurijuhi pojast.

Vanaisa paneb käe Mardi õlale.

«Jaa, sõbrake, kõige etem on ikka olla klaasissepa poeg. Nõnda, et paistad läbi nagu kristall ega heida mingit varju... Aga akna ette ära siiski seisa, sest nii klaasissepa poeg sa nüüd ka ei ole...»

Une-eelne

Vene kirjanik AGNIA BARTO
Tõlkinud VENDA SÕELSEPP

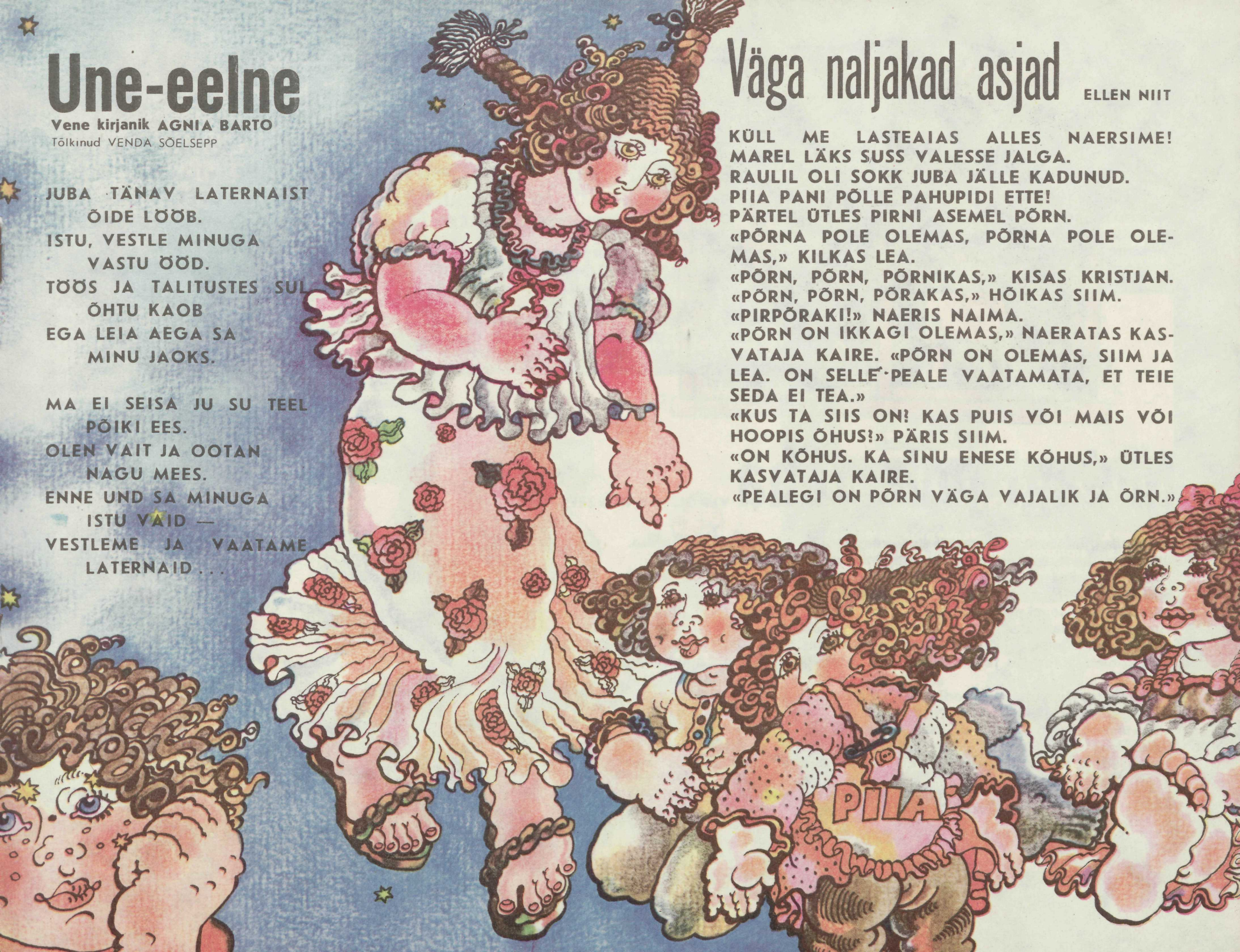
JUBA TÄNAV LATERNAIST
ÕIDE LÖÖB.
ISTU, VESTLE MINUGA
VASTU ÕÖD.
TÖÖS JA TALITUSTES SUL
ÕHTU KAOB
EGA LEIA AEGA SA
MINU JAOKS.

MA EI SEISA JU SU TEEL
PÕIKI EES.
OLEN VAIT JA OOTAN
NAGU MEES.
ENNE UND SA MINUGA
ISTU VAID —
VESTLEME JA VAATAME
LATERNAID...

Väga naljakad asjad

ELLEN NIIT

KÜLL ME LASTEAIAS ALLES NAERSIME!
MAREL LÄKS SUSS VALESSE JALGA.
RAULIL OLI SOKK JUBA JÄLLE KADUNUD.
PIIA PANI PÖLLE PAHUPIDI ETTE!
PÄRTEL ÜTLES PIRNI ASEMEL PÖRN.
«PÖRNA POLE OLEMAS, PÖRNA POLE OLE-
MAS,» KILKAS LEA.
«PÖRN, PÖRN, PÖRNIKAS,» KISAS KRISTJAN.
«PÖRN, PÖRN, PÖRAKAS,» HÕIKAS SIIM.
«PIRPÖRAKI!» NAERIS NAIMA.
«PÖRN ON IKKAGI OLEMAS,» NAERATAS KAS-
VATAJA KAIRE. «PÖRN ON OLEMAS, SIIM JA
LEA. ON SELLE PEALE VAATAMATA, ET TEIE
SEDA EI TEA.»
«KUS TA SIIS ON? KAS PUIS VÕI MAIS VÕI
HOOPIS ÕHUS?» PÄRIS SIIM.
«ON KÖHUS. KA SINU ENESE KÖHUS,» ÜTLES
KASVATAJA KAIRE.
«PEALEGI ON PÖRN VÄGA VAJALIK JA ÖRN.»

Viisakas Valdeko

KALEV KORKMA

VÄIKE VALDEKO TULI ÕUEST TUPPA. VÕTTIS ÜLERIIDED SELJAST, AGA MÜTSI UNUSTAS PÄHE. «TOAS EI OLDA MÜTSIGA! KODU TULEB AUSTADA!» — ÕPETAS EMA. JÄRGMISEL PÄEVAL MINDI LOOMAAEDA. KUI JÕUTI KARU PUURI ETTE, KRAHMAS POISS MÜTSI PIHKU. «EI TOHI MÜTSI ÄRA VÕTTA! VÄLJAS ON VINGE TUUL!» — TÕRELES EMA. «AGA EMA!» VASTAS POISS. «MA AUSTAN KARU!»

Midagi pole teha

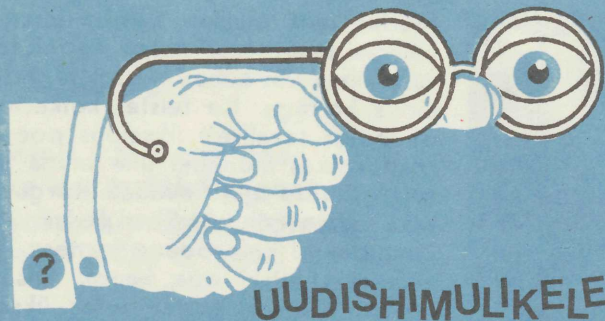
VLADISLAV KORŽETS

«Ma tahan, et täna paistaks päike.» ütles ühel hommikul Piret. Väljas oli aga niiske, külm ja rõõmutu. «Kõik me tahame, et päike paistaks,» lausus selle peale isa. «Mida siis teha?» küsis Piret. «Tõepoolest, mida siis teha?» küsis ka isa. «Me ei saa ju teha niimoodi, et päike äkki välja tuleks,» arutles Piret. «Ei, niimoodi me teha ei saa,» teadis isa. «Niimoodi ei saa mitte keegi teha?» «Mitte keegi.» «Aga mida siis teha?» oli Piret nõutu. «Ma ei tea,» kehtitas isa õlgu. «Tahame, et paistaks, aga ei saa...» «Tahame, aga ei saa...» kordas Piret.

«Parem siis mitte tahtagi,» arvas isa. «Miks!» uuris Piret. «Ikka sellepärast, et ei saa. Mis sa tahad, kui ei saa...» «Ah soo...» lausus Piret ning jäi kauaks vaik. «Isa!» ütles ta lõpuks. «Tead, isa, ma ei tahagi, et sa mulle nüüd kohe hommikul neid häid šokolaadikompvekke annaksid. Mis ma ikka tahan, kui ei saa... Eks ole ju!» Isa muigas, silitas Pireti juukseid, siis aga võttis kapist kommikarbi. «Pista, Piret!» ütles ta, ise aga vaatas aknast välja. Piret võttis kompveki, pistis selle suhu, toetas siis käed aknalauale ning pani pea kättele.

Väljas oli endistviisi niiske, külm ja rõõmutu.

UUDISHIMULIKELE

MIS ON KVALITEET?

Kvaliteet on masina, seadme, tarbekauba või mõne muu toote omadus, väärtus. Teisiti öeldes: mida paremini toode on valmistatud, seda kvaliteetsem see on. Toodangu kvaliteeti määratakse mitut moodi. Üks viis on selline, et mingit toodet võrreldakse samalaadsete maailma parimatega. Kui niisugune võrdlemine pole võimalik, hinnatakse kvaliteeti selle järgi, kui võrd toode on nõutav, kui võrd see rahuldab tarbija vajadusi. Eriti kvaliteetsetele toodetele kinnitatakse meil kvaliteetimärk.

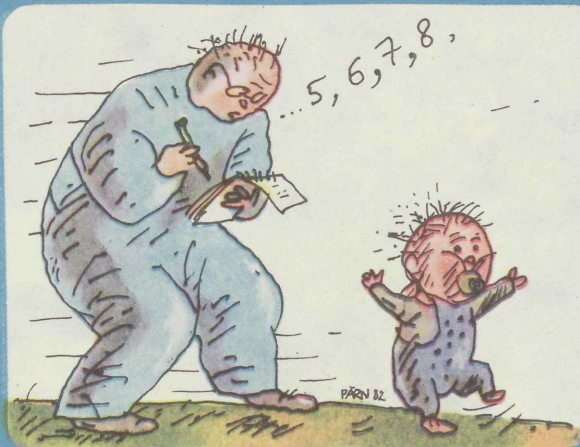

KAS MAAILMAS ON KIRJAOSKAMATUID?

On, ja kahjuks väga palju. Kirjaoskamatute arv hoopiski mitte ei vähene, vaid suureneb: praegu ei oska kolm täiskasvanud inimest kümnest kirjutada ega lugeda. Kõige rohkem elab kirjaoskamatuid Aasia ja Aafrika riikides. Nõukogudemaal kirjaoskamatuid pole, sest kooliskäimine muutus kohustuslikuks 1930. aastal.

KUI PALJU MAAD ON LÄBI KÄINUD 50 -AASTANE INIMENE!

Huvitav ja raske küsimus, sest vaevalt keegi on oma samme lugenud. Ja sammumõõtjat pole tõenäoliselt ka keegi eluaeg kaasas kandnud. Läbitud kilomeetrite arv oleneb ametist ja harrastusest. Käib ju postiljon päevas rohkem kui raamatupidaja, sportlane rohkem kui autojuht, laps rohkem kui vanur. Üks ajakirjanik, kes pikka aega kasutas sammumõõtjat, väidab, et tavaliselt käis ta päevas umbes kuus kilomeetrit, puhkuse ajal koguni kuusteist kilomeetrit. Niisiis: kui 50-aastane inimene on iga päev käinud umbes tund aega (aga seda ei olegi eriti palju), oleks vastus 90 tuhat kilomeetrit ehk pisut rohkem kui kaks tiiru ümber maakera.

MIKS KAAMEL VÕIB KAUA AEGA OLLA SÕOMATA JA JOOMATA?

Sellepärast, et ta kannab toidu- ja joogivarusid endaga kaasas. Kolme meetri kõrguse ja 800 kg raskuse looma küürus võib leiduda kuni 100 kg varurasva. Kaameli magu on kolmeosaline. Vatsa seintes on põiekessed vee säilitamiseks. Mahlakal ja õitsval kõrbeheina- maal võib kaamel joomata vastu pidada tervelt kolm nädalat. Suvisel põuaajal väheneb see aeg ühe nädalani. Kaamel lepib isegi soolase veega. Kaamel teenib inimest kõikides kõrbe- tes, välja arvatud Austraalias ja Ameerikas.

KAS TÄNAPÄEVAL ON VEEL KIRJATUVISID!

Tuvisid on aretatud üle saja eri tõu. On liha-, spordi-, ilu-, kirjatuvivid jne. Kirjatuvi lendab isegi tuhande kilomeetri kauguselt koju tagasi. Seega saab tuviga kirja saata ainult kodukohta. Kiri asetatakse kergesse metalltorusse, mis kinnitatakse «kirjakandja» jala külge. Vanasti kasutati tuvisid tähtsate teadete saatmiseks (eriti Inglismaal, Prantsusmaal ja Jaapanis). Tänapäeval on tuvipost peamiselt sportlik harrastus.

KUI KÕRGEKS VÕIB KASVADA KAKTUS!

Maailma kõrgeimaks peetakse Ameerika Ühendriikides Arizona osariigis kasvavat kaktust, mis on ligi üheksakorruselise maja kõrgune.

Juulikuu «Uudishimulikesse» pugese viga sisse. Vabandame oma lugejate ees. 15. detsembril algab päikesevarjutus mitte kell pool kümme, vaid tund aega hiljem, kell pool üksteist. Kuu katab päikeseketta ülemise osa. Varjutus lõpeb kella poole kahe paiku. 30. detsembril on kuuvarjutus, aga see ei ole Eestis nähtav.

Illustratsioon PRIIT PÄRN

KOTKAS

Sellel pildil näed sa merikotkast. Ta istub mõnusasti puuksal, toetub ühele jalale ja annab teisele jalale nähtavasti natukene puhkust. Peale merikotka elutsevad Eestimaal veel kalju- ehk laanekotkas, konnakotkas, kalakotkas ja madukotkas. Nemad kõik on merikotkast väiksemad. Kui merikotkas lennul tiivad välja sirutab, siis saab ühe tiiva tipust teise tiiva tippu kaks ja pool meetrit. Teist nii võimsate tiibadega lindu meil ei ole. Sellepärast öeldakse mõnikord: merikotkas on meie õhuvalla valitseja.

Madukotkas kütib madusid ja kalakotka saagiks on kala. Merikotkas elab mere ääres või mõne suure järve ligidal. Seal jahib ta veelinde ja vanadusest nõtru või haigeid kalu, mõnikord maiustab hülgekorjusel.

Pildistanud AAVO PÖLENIK

See merikotka pilt ongi mere äärest, Puhtulaiu looduskaitsealalt. Merikotkas, nagu enamasti teisedki suured linnud, on väga ettevaatlik ja inimpelglik. Tema pildistamine nõudis sellepärast palju aega ning

vaeva. Et merikotkas midagi ei märkaks, tegi Aavo puu alla heinasao moodi varjendi. Seal ta siis varitses fotoaparaadiga pikki päevi, kuni kotkas lõpuks oma istumispuule lendas.

Merikotkaid elutseb Eestis umbes kümme paari, aga pojad kasvavad vaid ühes või kahes pesas, ja üksainus korraga. Ka teistel kotkastel on pesas tavaliselt üksainus poeg. Madukotkas munebki ühe muna ja sedagi mitte igal kevadel. Kõrgele puu latva ehitatud pesas ei ähvardanud kotkapoega inimese ilmumiseni miski ega keegi. Piisas täiesti, kui igal aastal pesas ükski poeg üles kasvas. Nüüd jääb seda väheks. Inimene muudab looduse ilmet kiiremini kui loodus ise muutub. Kotkas ei suuda nii kähku paljumunejaks linnuks hakata. Tema muneb ikka ainult ühe või paar muna.

Olen roninud õige mitmele merikotka pesapuule. Kõige suurem pesa oli pealt nii lai, et võisin sellele pikali heita. Poega seal siis muidugi ei olnud, aga kotkapesa «alumisel korrusel» oli kuldnoka pesa, kus kisendasid näljased lapsed. Mõnikord pesitsevad kotkapesade sees ka linavästriksid ja nendel laululindudel on kotkaste kaitse all õige muretu elu. Siis ei söanda näljalt juba ükski vaenlane nende pesa lõhkuma tulla.

Kõik kotkad on väga head lendajad. Kaljukotkast olen näinud suuril kaaril pilvedesse kaduvat. Ta võib tõusta kaheksa kilomeetri kõrgusele. Seda suudavad üksnes vähesed linnud.

Võimsate tiibade ja uhke välimuse pärast pidasid inimesed vanasti kotkaid jumalikkudeks lindudeks. Kotka suled indiaanlaste peahetes olid võimu märgiks. Võimu ja vägevust tähistab kotkas mõne riigi vapil nüüdki.

Nii merikotkas kui ka kõik teised kotkad on looduskaitse all.

FRED JÜSSI

Minu isa

Minu isal habe ees,
ise on ta tubli mees.
Hoiab kindlalt autorooli,
vahel viib ta mind ka kooli.

Isa auto on KAMAZ —
palju võimsam kui on MAZ.
Kruusa, liiva, väetist veab,
palju teid ja paiku teab.

Kui õues sajab, libe tee,
iss olema peab ikka tööl.
Ma aknal ootan kaua teda.
Ta tuleb, rõõmu täis on tuba.

KATI TRUUSALU,
Märjamaa Keskkooli
IVa klassi õpilane

Rahu

Ma pole sõda näinud,
kuid tean, mis halba sõda teinud.
Olen kindel, et keegi sõda ei taha,
sest sõda on õudne ja paha!
Ma tahan, et igal maal
oleks rahu!

Et surma ei külvaks
ainuski kahur.

Et igal lapsel oleks isa ja ema,
et tühja kõhtu ei kannataks tema,
et kedagi ei vaevaks mure,
et kõigil oleks olla tore!

TIINA UUSSOO
Aseri Keskkooli
IV klassi õpilane

Kes on kiirem

Auto sõidab,
auto sõidab,
lennuk temast mööda sõidab.
Lennuk kõrgel taeva all
mööda lendab vuhinal.

Kes on lennukist veel kiirem?
Raske on küll küsimus,
aga vastus kohe tuleb
kõrgelt kosmosest või kuult.

Raketist on kiirem veel
ainult üks asi.
See su mõistuses ja töös
töötab nagu masin.

RAUL ROHTLA,
Tallinna 3. Keskkooli
IIb klassi õpilane

Kodusaar

Minu kodu asub Saaremaal. Suurelt
kaardilt vaadates on see ainult väike
täpik, aga tegelikult on saar üle
120 kilomeetri pikk. Meie saarel on
linn, palju kolhoose ja sovhoose.
Kuigi olen linnalaps, meeldib mulle
väga olla maal. Suvel olin maal vanaema
ja vanaisa juures. Neil on palju loomi.
Käisin lehmakarjas ja aitasin heina teha.

Mulle meeldib väga mere ääres.
Isal on paat, millega käisime merel
sõitmas. Isa on suur kalamees.
Suvel olin neli nädalat Kloogal
pioneerilaagris. Kuigi seal oli tore,
igatsesin ma väga kodu järele.

EVE AAVIK,
Kingissepa 2. Keskkooli
IVc klassi õpilane

Nõukogude armees

Meie naabritädi poeg Aleks tuli sügisel sõjaväest koju. Kui ta esimest korda meile tuli, oli tal seljas sõdurimunder. Mundril olid kuldpaelttega pagunid ja rinnal toredad märgid. Aleks jutustas meile oma sõjaväeteenistusest. See oli väga põnev ja keeruline. Ta teenis tankiväes. Seal olid õppused ja vahiteenistused, lahinguhäired ja riviülevaatused. Töötoimkonnad olid seal ka.

Aleks on hea suusataja ja sõjaväes oli ta käinud mitu korda suusavõistlustel. Ükskord oli ta saanud isegi esimese koha. Me vennaga küsisime Aleksilt, miks on sõjaväge vaja, kui sõda ei ole. Aleks jutustas, et maailmas on veel riike, kes ei taha elada rahu ja sõpruses, vaid tahavad sõda. Sellepärast peavad kõik mehed olema valmis oma kodumaad kaitsma.

RAIN MIKSER,
Paide 1. Keskkooli
IVc klassi õpilane

«Demonstratsioonile» — joonistanud KATJA MALTSEVA Tallinna Pioneeride ja Koolinoorte Paleest

Pliiatsid ja Piia

Karbis elasid pliiatsid. Tuli Piia, võttis pliiatsid ning hakkas joonistama. Tüdruk oskas ilusasti joonistada — puhtalt ja korralikult. Ta joonistas päikese, pilved ja põõsad. Veel

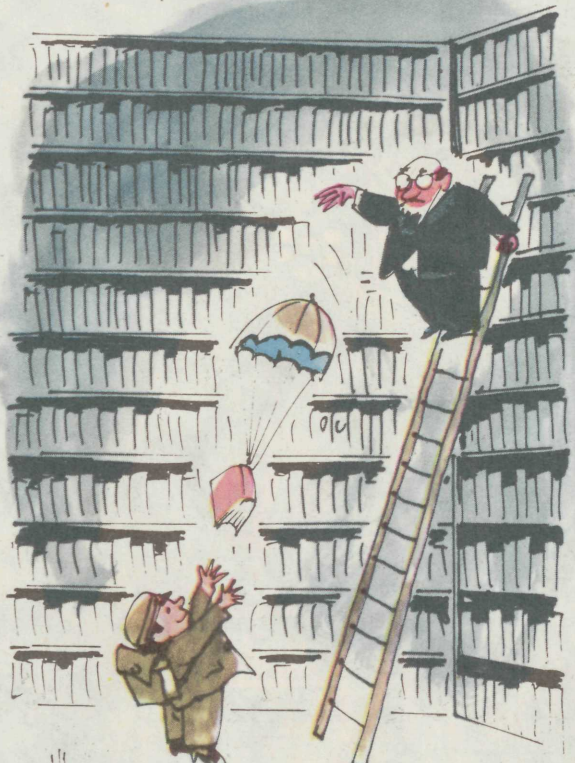
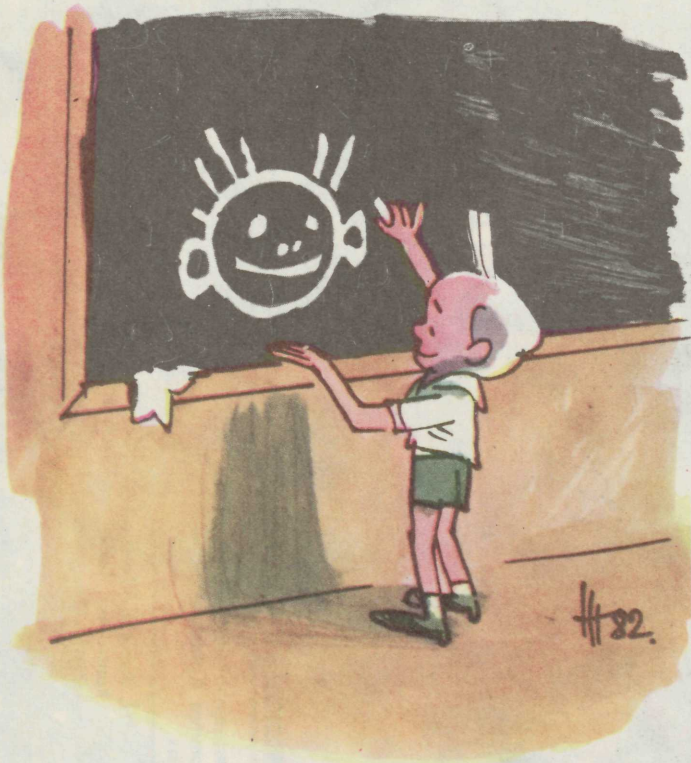
tegi ta linnu lendama. Piia mõtles, mida võiks lisada. Mõtles, mõtles... ja mõtleski välja. Ta joonistas maja, trepile aga vöödilise kii-supoja. Nüüd oligi pilt valmis. Piia pani pliiatsid karpi puhkama. Pildi kinkis ta väikesele õele.

MARJU NIIT,
Lumanda 8-kl. Kooli
I klassi õpilane

Kosmosesõidukid

Kindlasti on sinu emal kodus mitmesuguse kujuga tühje plastikpudeleid. Nendest on väga lihtne valmistada erinevaid kosmosesõidukeid, kui võtad appi värvilised paberid, viltpliatsid, liimi, plastiliini ning traadijupid.

Joonistanud HUGO HIIBUS

